

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru marșale pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Nr. 1072 Școl.

Notificare oficială.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că la institutul nostru arhidieceșan pedagogic-teologic, esamenalele private pentru cursul III. pedagogic nu se vor mai ține în anul acesta la 28 Februarie, asemenea cele din cursul II. pedagogic nu se vor ține în 30 April 1904, ci toate acele esamene se țin la termenul din 1 Septembrie 1904.

Totodată se aduce la cunoștința celor interesați, că în decursul anului școlar nu se mai fac esamene private, ci toate acele se țin numai la termenul din 2 Septembrie.

Sibiu, 29 Ianuarie 1904.

Consistoriul arhidieceșan.

Sinodul protopresbiteral.

Sibiu, 17 Februarie n.

În sensul legilor noastre bisericești lunile Ianuarie și Februarie sunt destinate pentru întrunirea organelor din parochii și din protopresbiterate în ședințe ordinare spre a-și împlini misiunea încredințată lor.

În luna Ianuarie se țin sinódele parochiale în comunele noastre bisericești, și noi credincioși trecutului ziarului nostru, la timpul sau am remarcat unele din problemele a căror rezolvare legea noastră bisericească o a pus în competența sinodului parochial.

Pentru luna Februarie biserica noastră a rezervat anumite lucrări, și într-acele principalul este ținerea sinódelor protopresbiterale.

De sine înțeles, sinódelor trebuie să premărgă ședințele comitetelor protopresbiterale, și cele ale epitropiei protopresbiterale, spre a pregăti lucrările cari vin a se prezenta spre delibe-

rare și decideră sinodului protopresbiteral.

Dintre organele noastre contemplate în biserică mai puțină viață au putut desvolta până acuma organele din protopresbiterate.

Nu voim să căutăm după motivele din cari tocmai pe luna acesta sunt contemplate cele mai cardinale lucrări în protopresbiterate.

Ajunge să constatăm, că dintre toate organele noastre bisericești mai greoiu funcționează tocmai sinódele protopresbiterale.

Greutățile cu comunicațiunea, frigul cel mare, toate acestea au adus cu sine, că sinódele protopresbiterale până acum nu s'au întrunit la termenul normal.

Dispozițiunea din legea noastră fundamentală, ca sinódele protopresbiterale să se țină în zi de Duminecă, este adusă aproape din toate părțile ca motiv îngreunătoriu de a observa legea întru toate.

Parochii nostri Dumineca sunt ocupați la biserică și mai au de comun și alte funcțiuni tocmai în Duminecele din Februarie, dintre cari cununiile sunt rezervate mai ales Duminecilor din Februarie, și bisericile nu pot fi părăsite de preoți.

Unii dintre protopresbiterii nostri se ajută așa, că Dumineca numai se deschide sinodul, și apoi lucrările rezervate competenței sinodului se îndeplinesc în altă zi din săptămână.

Sinodul protopresbiteral are să controleze întreaga viață în protopresbiterat, în ce stare sunt bisericile, în ce stare sunt școlile din protopresbiterat, în ce stare este averea singuraticelor comune bisericești, cum stă protopresbiteratul în ce privește moralitatea poporului, ce curente dușmane băntue în viața culturală, economică și morală a poporului, și ce măsuri de sanare trebuie luate.

Chiar și numai aceste puține înșirate ne dovedesc, că corporațiunea acesta are o misiune sfântă de împlinit într-acele organisme din biserică noastră, și este datorința noastră a tuturor să contribuim din toate puterile noastre, ca sinódele protopresbiterale să fie totdeauna la înălțimea misiunii lor.

Ca să pótă însă corăspunde acelei misiuni sinódele parochiale, trebuie să se dea viață comitetelor protopresbiterale, cari în foarte multe locuri până acuma numai după nume există, și activitatea rezervată lor cade de regulă asupra protopresbiterului.

În loc de a veni comitetul protopresbiterat cu propuneri și cu rapoarte despre starea cea adevărată a protopresbiterului, protopresbiterul este silit să facă acele comunicări în cale presidială.

Cu deosebire în cele ale școlilor sinódele protopresbiterale și comitetele protopresbiterale ar avea mare rol și mare misiune mai ales în timpurile grele de azi.

Activitatea protopresbiterilor ar arăta mai multe rezultate, când sub conducerea protopresbiterului o comisiune emisă de sinodul protopresbiterat ar da mână de ajutoriu protopresbiterului la visitațiunea școlilor și la delăturarea multelor neajunsuri, la facerea esamenelor anuale, la punerea în ordine a lucrurilor, ca școlile să se pótă începe normal și punctual la termenul legal în toate comunele.

Suntem însă de cea mai bună speranță, că cu timpul se va da viață și organelor din protopresbiterate, și se va încinge o emulare în bine pe toate căile și în toate direcțiunile.

Reduși la activitate aproape numai pe terenul bisericesc, ne vom da silință, ca toți cei buni, și noi slavă Domnului, avem acuma o pleiadă de oameni cu știință și învățătură — zicem toți cei buni să afle teren bogat de activitate

în biserică și să ne dăm mâna spre a ridica prin instituțiunile bisericești poporul nostru, sporind în bine și în virtute.

Inarmări bulgare. Rapoarte private spun că de la izbucnirea războiului ruso-japonez Bulgaria și-a dat mari silințe, ca să-și completeze înarmarea cât mai curând; rezervistii armatei bulgare au căpătat deja avis, ca să stea gata de a se prezenta la trupe; pentru lucrări de cale ferată guvernul a chibzuit ingineri și lucrători englezi, cari în proximele zile vor sosi la Sofia. S'au făcut pregătiri pentru ca vagoanele trenului să pótă fi întrebuințate în ori-ce clipă pentru transport de tunuri și cai.

Cum susține guvernul, în Bulgaria se află treizeci și cinci mii de refugiați din Macedonia, între cari zece mii bărbați.

Deodată cu acestea din Petersburg se telegrafază că ministrul de externe îndată după erumperea războiului ruso-japonez a făcut atent pe guvernul bulgar, că ori-ce încercare a Bulgariei de a istiga și aprinde revoluția macedonă va fi considerată din partea Rusiei ca înimiciții îndreptate contra ei.

Ziarul „România” (București) publică o telegramă din Salonic, conform căreia direcția vamală de acolo a confiscat 150.000 cartușe și 57 revolvare, ear' la un oficiu postal otoman a fost confiscat zilele acestea un pachet cu piese destinate Bianco, adresat unui comerciant din Serres.

Inarmări turcești. O telegramă din Paris raportază că trei mandatarii ai Turciei au cumpărat de la fonderia Creuzot tunuri, pe cari fabrica se le spedeze imediat la Constantinopol.

Széll — în audiență. Dl Coloman Széll, fost ministru-president după Báffy și înainte de Héderváry și Tisza, Duminecă a fost primit în audiență la M. Sa, durând audiența timp de peste o oră. Rapoartele semi-oficioase spun că dl Széll a fost chemat în audiență, și a referat în calitate de consilieriu

FOIȘORĂ

Igiena școlară

de Dr. I. Beu.

(Urmare).

Cercetări numeroase și minuțioase au dovedit, că în școală în cursul prelegerilor bioxydul de carbon se înmulțește repede. Astfel, că deja după circa 15 minute aerul nu se mai poate numi aer curat dat fiind, că bioxydul de carbon trece peste 1%. În partea sa cea mai mare creșterea se datorește respirațiunii elevilor, în parte însă bioxydul de carbon se ridică din subsol, unde se găsește în abundență. Mai ales în timpul de iarnă, diferența de temperatură accelerează curentul de aer dela subsol în sus.

Stând lucrul astfel e neapărat trebuincios a îngrijii, ca bioxydul de carbon să nu treacă peste procentul admisibil, ca aerul din încăperile școlare să se primenească mereu.

Primenirea, în parte, a aerului o îndeplinesc porii pereților (spoiți fiind cu lapte de var, cum se obicinuesce), crepturile dela ferestri și uși, îndeosebi când aerul de afară este mai rece de cât cel din școală, și iarna curentul ce se naște în cuptorul, în care arde focul. Prin experimente s'a dovedit, că prin parchet și prin părțile inferioare ale pereților intră aer rece de afară, iar prin plafond și părțile superioare ale pereților iese aerul cald din încăperi. La creptăturile ferestrilor și ușilor se petrece un continuu amestec, respective schimb de aer.

Acest fel de ventilație însă e departe de a putea satisface trebuințele de aer ale unei școli, unde în o singură

sală petrec câte 50—60 elevi, ba și mai mulți. E absolut necesar, ca în acest scop fie-care sală de învățământ să primească o întocmire artificială.

Intocmirile acestea nu sunt nici ele deplin multămitoare. Pentru acest motiv e consult, ca în pauză copiii să iasă iarna în coridoarele închise, vara în curte, și să se deschidă 2—3 aripi de ferestri și uși. Dece minute sunt îndestulitoare, ca în acest chip aerul stricat din sală să fie înlocuit cu aer curat. Cum pauzele de obicei durează 15 minute, mai este timp, ca iarna sala să se încălzească înainte de a se rentoarce elevii.

Când trebuința cere, partea superioară a unor ferestri se poate deschide și în timpul lecțiilor, chiar și iarna excepționând zilele geroase. Curentul merge spre tavan și nu va supăra pe școlari.

Aerul din sală mai este încărcat și de praf, cu deosebire la începutul prelegerilor. Elevii aduc cu încălțămintele lor praf și țină de pe stradă, care se compune din mici particule organice și anorganice. Dat fiind că elevii, în etatea lor, simțesc multă trebuință de mișcare, praful va fi mereu scormonit.

Praful și ca atare este stricăcios sănătății. Dar el mai poartă cu sine o mulțime de microorganisme, nu odată patogene, cari prin respirațiune ajung în plămânii elevilor.

În urmărire e necesar, ca școlile să fie după puțină scutite de praf. Să se așeze dinaintea scăriilor și ușilor rogojine pentru ștergerea picioarelor, în sală să se curățe praful în fiecare zi măturându-se podinele (parchetul) după stropire prealabilă cu apă și ștergându-se mobilele (bănci, dulap, catedră) cu o cârpă umedă.

Încălzitul.

În timp de iarnă salele de învățământ trebuie a se încălzi. Temperatura în școală să nu fie mai jos de 15° C, dar nici să nu treacă peste 20° C. Constatarea gradului de căldură

să nu se facă prin simțul subiectiv al învățătorului; învățătorul bătrân iubescă căldura mai mare, învățătorul tiner căldura mai mică. În scopul indicat să se așeze un termometru în fiecare sală, la un loc ferit de căldura directă a cuptorului, la nici un cas imediat lângă fereastră, totdeauna montat pe o scândură.

Coridoarele, antecamerele, salele de joc încă să se încălzească; aicea e îndestulitoare o temperatură de 10° C, de oare ce copiii aleargă, fac mișcare.

Intocmirea pentru încălzit să fie sigură din punctul de vedere al incendiării; să conducă bine fumul afară; să nu producă gaze periculoase, respective să împiedece intrarea acestora în sală; să dea o căldură uniformă; să țină lung timp căldura, ca să nu se conturbe instrucțiua punând mereu în foc.

Intocmirile de încălzit să se țină în bună curățenie. Altfel se întemplă de ele prădesc praful organic așezat pe suprafața lor, producând gaze pișcătoare, care jenează mai ales pe învățătorul, silit a vorbi în continuu.

Edificii școlare mai mari, cu mai bine de 12 încăperi, b. o. gimnasii, școli populare cu 6 clase pentru băieți și tot atâtea pentru fete, să se provadă cu încălzire centrală. (Astfel de școli au Românii din Ungaria în Beiuș, Blaj, Brașov, Năsăud, Săliște, apoi mai sunt seminariile împreunate cu internat, școli civile de fete a Asociațiunii din Sibiu, poate școli populare din Lugoj, Orăștie și Săliște). Dar și în acest cas, unele încăperi, cum sunt: cancelarii, locuința servitorului, să se provadă cu cuptoare, pentru a se putea încălzi și atunci când întocmirea centrală este închisă.

În general pentru școlile noastre e mai potrivită încălzirea descentralizată, locală.

(Va urma).

intim. Ce a referat însă, nu se știe. Unele ziare din capitală, deosebi „Egyetértés”, scoțând la ivăla analogia între audiențele dlui Széll de pe timpul situației critice a cabinetului Bánffy și între cea de acum — când situația politică încă e încurcată de ajuns, — deduc că poziția cabinetului Tisza ar fi — nu tocmai sigură.

Austriacii — pentru unitatea armatei. Partidul german-progresist din dieta imperială austriacă în conferința ținută luni în Viena a îndrumat pe membrii sei membri în delegațiune să apere rezoluția principiului unității armatei și să demostreze pericolul ce ar rezulta din punerea în practică a enunțurilor făcute de ministrul de război în comisiunea militară a delegațiunii cu privire la reformarea institutelor de învățământ militar (validitatea mai intensă a limbii magiare în planul de învățământ).

Războiul ruso-japonez. Știri pozitive de pe câmpul de război nu prea sunt, cele despre învingeri rusești se desmint din partea agenților telegrafice cari simpatizează cu Japonia, cele despre învingeri japoneze se desmint din partea contrară; ear' rapoarte oficiale deja de câteva zile nu mai dau semn de nici o luptă mai însemnată.

Știri necontrolabile vorbesc însă de o nouă luptă navală dată la Tiencin în 11 Februarie; de altă mare luptă navală dată la Port-Arthur în 12 Februarie, în care japonezii au raportat învingere strălucită asupra flotei rusești; altele, că la Talienvan japonezii au pus la mal 600 de soldați, din cari cazacii rusești au ucis 412, ear' ceilalți s'au reîntors pe corăbii; apoi că în Cempulo japonezii au pus la mal oște de 19,000. Această știre pozitivă, datorită generalului rusec Pflug din Port-Arthur.

Din confuzia știrilor particulare despre preținse lupte și din faptul că despre mișcările oștei japoneze nu se știe nimic pozitiv, se poate deduce că trupele japoneze se concentrează deocamdată în Seul (capitala Coreii) și n'au plecat încă spre râul Jalu, și că nici oștea rusă n'a trecut încă acest riu (graniță între Mandjuria și Coreea), ci e ocupată deocamdată cu fortificarea poziției în apropierea râului, unde — conform știrilor — se adună cu mare zor trupele din Siberia și cele aflate în Mandjuria.

Se fac deci mari pregătiri pentru lupta pe uscat, care probabil că nu se va da așa curând cum vestiau știrile de mai înainte.

O altă știre, sosită luni noaptea, spune că o parte a flotei rusești de la Port-Arthur a părăsit portul. Cu ce destinație însă? — nu se știe.

Proxima prelegere publică.

Duminea viitoare, în 8/21 Februarie, se va continua șirul conferențelor publice. De astădată va prelege dl asesor consistorial *Dr. Miron E. Cristea* despre „*pictura bizantină în general și despre pictura celor mai renumite biserici românești în special*”.

Acest obiect devine foarte actual prin faptul, că tocmai acum sunt la ordinea zilei pregătirile pentru pictarea și ornamentarea internă a catedralei noastre din Sibiu.

Cum suntem informați, în cursul acestei prelegeri dl *Dr. Cristea* — atingând feiiul picturii bizantine originale și vechi, apoi decadența ei și defectele acestei picturi decăzute — va ține să prezinte o iconă reală despre pictura bisericilor românești mai însemnate, despre direcțiunile greșite, ce se observă la zugrăvirea acestor biserici românești, conducându-ne prin câmpul vast al iconografiei orientale, ca oricum înșine să putem afla direcția și calea cea adevărată, în care ar trebui să pășescă pictorii noștri bisericești de astăzi. În legătură cu aceasta ne va prezenta și câțiva bărbați români și străini, cari au pictat cele mai renumite biserici românești mai ales din România și Bucovina.

Arătând pe scurt proveniența motivelor din ornamentarea picturală a bisericilor orientale, va indica și mo-

dul, cum s'ar pute romanisa această ornamentare, folosindu-se motive din neîntrecutele modele și forme românești, astăzi binecunoscute.

Nutrim deci via speranță, că onoratul public sibian va arăta cuvenitul interes față de această conferință cu suget actual și românesc și va participa în număr însemnat.

Ca și prelegerile anterioare, se va ține în sala comitatului, la orele 5 p. m. Tinerimea studioasă are intrare liberă.

Rugăm On. public a se prezenta precis la terminul statorit.

NOUȚĂȚI

Prelegerea publică ținută Duminecă s'era de *Dr. Vasile Bologa* în sala festivă a palatului comitatens a fost ascultată cu încordată atențiune de un public distins. „Si-b. D. Tageblatt” sub titlul „Eine romanische Kantfeier in Hermannstadt” publică în numărul de ieri o notiță foarte elogiasă despre succesul prelegerii. Pentru-ca să procurăm și publicului estern plăcerea de a pute citi interesanta și instructiva prelegere, începem în numărul de azi publicarea ei.

† **George Butnariu.** Școala noastră confesională a pierdut un zelos muncitor. Harnicul învățătorului de la școala noastră din Rîșnov, *George Butnariu*, a rămas în 30 Ianuarie a. c. în florea vârstei, fiind abia de 30 ani, după un serviciu învățătoresc prestat cu demnitate timp de 7 ani. El jlește vduva soției și 2 copii. Fie-i țărina ușoară!

Prelegeri publice în Cernăuți. Cetim în „Deșteptarea”, că „Societatea pentru cultura și literatura română din Bucovina” arangiază în luna curentă și în cea următoare un ciclu de prelegeri publice în Cernăuți. Prima prelegere s'a ținut Duminecă (14 Febr. n.), prelegând *Dr. Sextil Pușcariu* „despre câțiva tineri poeți români”.

Hymen. *Dimitrie Șica*, cleric abs., și *Mărioara Radu*, s'au cununat Duminecă (14 Febr. st. n.) în biserica gr.-or. din Draos.

Petrecerea de casă a „Reuniunii socialilor români din Sibiu”, ce se va ține Sâmbăta viitoare la „Unicum”, sigur că va întruni la un loc pe toți sprijinitorii și binevoitorii clasei noastre de mijloc. Comitetul s'a îngrijit de procurarea distracțiilor necesare. Se va institui un oficiu de postă formal, care va transmite după o rigorosă cenzură prin frumusele postărițe (factori postali) ilustratele, pe cari tot acestea le vor pune în vinzare. Coconșilor, cari vor primi mai multe scrisori, li-se vor oferi și premii. Corul va cânta și vor cânta și solisti, și nu vor lipsi nici declamațiuni serioase și comice. Cu un cuvânt va fi o petrecere de carnaval cu colorea predominantă galbină, drept semn al jaluzelei după carnevalul trecut. Mica taxă de intrare de 1 cor. și scopurile de binefacere, cărora se va administra eventualul venit — sunt și ele tot atâtea îndemnuri pentru a sprijini reuniunea și în această întreprindere a ei.

Producțiunea școlară din Gurariu. In. Corpul învățătoresc de la școala română gr. or. din Gurariu l'a arangiat și în acest an „Producțiune școlară” în s'era de 30 Ianuarie v. a. c. (Hramul școlii). Succesul acesteia a fost cât se poate de mulțamitor. Corul elevilor instruit și condus cu pricepere de învățătorul Ioan Stelea, s'a achitat de rolurile sale cât se poate de bine; tot asemenea de reușite au fost și declamările (tot de elevi) între cari eleva *Florica Manta* în predarea poeziei „Nunta în codru” de *Coșbuc*, a dovedit multă istețime. Mult haz a produs învățătorul *Vasile Mateiu* cu „Herșeu boccegiu” cel curagios. În fine comedia „Peatra din casă” de *V. Alexandri*, la care pe lângă câteva persoane din loc, înrolați fiind toți învățătorii școlii din Gurariu, încă a fost predată cât se poate de bine. Onore și recunoștință merită învățătorii din Gurariu și toți cei cari s'au interesat și și-au dat concursul la aranjarea acestei deplin succese producțiuni.

Pentru muzeul istoric și etnografic, ca răscumpărare a felicitărilor de Anul-nou s'au mai făcut următoarele contribuiri: *Alexandru Gavra*, notariu în Buntești 2 corone, familia *Mihail Ciurdar*, protopop în Szamos-Dob 3 cor. *Dr. Dionisie Login*, avocat în Bistrița 5 cor. *Vasile Domșa*, protopresbiter în Orăștie 3 cor. *Simion Popelia*, perceptor reg. de dare l. p. (Rodna-veche) 10 cor. *Dr. A. Andressi*, medic în Roman-Petre, 5 cor. În total 744 cor. 40 fileri. Sibiu, în 13 Februarie 1904. *Biroul Asociațiunii.*

Corone eterne. *Dn. Paraschiva Maxim* și *dna Elena Anton n. Maxim*, dăruiește în memoria mult regretatului seu ginere, respective soț, *Demetriu Anton*, fost comerciant, fondului vduvelor și orfanilor meseriașilor români 3 cor.

Concert în Hunedóra. Tinerimea română din Hunedóra invită la producțiunea musicală-declamațorică, ce o va arangia Sâmbăta în 7/20 Februarie în sala hotelului „Hunyadi várhoz”, cu următorul program: „Cântecul marinarilor”, de *Tudor de Flondor* (corul din Hunedóra); „Prima rochie lungă”, monolog de *I. Vulcan*, (*Elisabeta Ciontea*); „La melancolie”, de *Wiest*, solo de violină, (*Ioan S. Halmăgiu*); „Rugămintea din urmă”, poezie de *G. Coșbuc*, (*Dr. G. Dubleșiu*); „Două cântece populare”, de *A. Bena*, (corul din Hunedóra); „Popa și pungașul”, anecdotă populară de *T. Speranță*, (*C. Dima*); „Cisla”, operetă comică cu soli, de *C. G. Porumbescu*, (corul din Hunedóra). După producțiune dans. Inceputul la 8 ore. Bilete de intrare se pot cumpăra la „Ideal” și s'era la casă. Prețurile de intrare, de persoană: Locul I. 2 cor., locul II. 1 cor. 60 fil., locul III. 1 cor. 20 fil. parter 1 cor., galeria 60 fil. Venitul se aiaură la fondul „Reuniunii femeilor rom. din Hunedóra”.

Concert în Lugoj. Reuniunea română de cântări și muzică din Lugoj aranjază Sâmbăta în 7/20 Februarie în sala mare a hotelului „Regele Ungariei” din Lugoj un concert urmat de dans. Prețul locurilor: totalia 3 cor., parchet și I—IV 2 cor., și V—VIII 1 cor. 60 fil., și IX—XV 1 cor. 20 fil., loc de stat 1 cor. Inceputul precis la orele 8½ s'era.

Petrecere în Arad. Tinerii comercianți români din Arad invită la petrecerea ce vor arangia Sâmbăta, în 20 Februarie st. n. în sala mare a hotelului „Crucea Albă”. Inceputul la 8 ore s'era. Prețul de intrare: de persoană 2 cor., de familie 5 cor. Venitul e destinat pentru renovarea bisericii catedrale gr. or. române din Arad.

Al 48-lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” a solvit moștenitorilor legali ai răposatului *Demetriu Anton*, fost comerciant în Sibiu, fost membru al numitei reuniuni, ajutorul statutar.

Acesta este al 48-lea cas de moarte în sinul acestei reuniuni de înmormântare.

Ômeni sfâșiați de lupi. În comitatul Solnoc-Doboca lupii s'au sporit așa de mult, în cât neaflând hrană suficientă prin codri, năvălesc în cărduri până prin comune. Astfel, pe moșia din Borșa a baronului Bánffy Ernő trei lupi au dat năvală asupra turmei și până a fi observați și alungați au sfâșiat 40 de oi; în Pănczelceș cinci lupi au intrat ziua la amiază în o grădină din mijlocul satului, sfâșind patru oi; în hotarul comunei Penteș o biată femeie cu copilașul ei a fost atacată și mâncată de lupi; din comuna Völes doi locuitori plecând de a casă înainte cu v'ro două săptămâni, nu s'au reîntors încă; se crede că și aceștia au fost mâncați de lupi. Cutezanța dihanilor e așa de mare, în cât umblă pe drum alături de carle călătorilor, cari numai cu mare greu îi pot alunga. Cum e informat „Magyar Polgár” din Cluj, o s'era de proprietari au înaintat petiție la guvern să le permită a pune pe locurile de umblete ale lupilor carne otrăvită, ca să-i pustiească.

Cinci baieti arși de vii. În Palma, capitala provinciei spaniole Majorca, cinci copilași se jucau pe un captoriu de pâine, în care ardea foc. Boltitura captoriului sub povara copilor s'a rupt, ear' copilașii au căzut toți cinci în foc. Tatăl unuia dintr'ei observând nenorocirea a alergat și cu pericolul vieții proprii i-a scos din foc. Intr'acea însă nenorocire înduraseră arsuri așa de grave, în cât în aceeași zi au murit toți cinci.

Vite cu ochelari. În nordul Rusiei în erna acesta fiind mari ninsoari, vitele au căpătat durere de ochi, din cauza albeții orbitore a câmpurilor acoperite cu omăt. Diregătorul unui dominiu, vădend că nici veterinarul nu pôte feri vitele de bola ochilor, a făcut încercare cu ochelari negri, legați pe botul vitelor. Încercarea a dat rezultat bun și l'au imitat și ceilalți proprietari, așa că acum în întregi ținuturile acelea vitele umblă cu ochelari pe bot.

Oficială.

Onorații parochi, cari își ridică pe cale postală competența lor de la cassa archidiecezană, sunt poțiti a alătura la cuita subscrisă, ca și până acum, și un asemnat postal, provădend cu adresa corectă. Suma banilor însă se va scrie aici corect și legibil.

O instituțiune de binefacere.

(Fine).

Ajutorul oferit membrilor răposati în 1903, a fost de 1825 cor., din cari s'au detras în favoarea fondului „Asilului” și s'au depus în libelul respectiv cele 10% statutare cu 18250 cor. cum și o diferință de 10 fileri, necontată în a. tr.

În cursul anului 1903 s'au primit 34 membri noi, cari au solvit taxa de însciere cu câte 2 cor. și răscumpărând câte 3—10 casuri de moarte, au fost trecuți în locul membrilor răposati respective în locul celor repășiți și escluiți.

Activarea secției a 2-a independentă, din nesuficiența numărului prescriș de membri, a rămas pe alte timpuri.

Cu considerare la multele restante de taxe după casurile de moarte, la strămuntarea domiciliului și la alte împrejurări, direcțiunea a fost necesitată în parte la cerere proprie a esclude din șirul membrilor următorii foști membri: *Nicolae Buian*, *Iustina Greavu*, *Aron Lupean*, *Ana Lupean*, *Margareta Moldovan*, *George Mohan*, *Ioan Mărginean*, *Iustina Olariu*, *G. Popadan*, *Victor Ancean*, *Vasile C. Osvadă*, *Maria Binder* și *Ana P. Mustea*. Direcțiunea va folosi în timpul cel mai apropiat toate mijlocele ce i stau la dispoziție cu scop de a regula afacerile de restanță chiar și cu eventuala escludere a unui mai mare număr de membri, altfel provădute și de statute.

Venitele proprii ale reuniunii în 1903 au fost următoarele:

Taxe de însciere de la 34 membri noi à 2 cor. = 68 cor.; taxe à 60 fileri după casurile de moarte cor. 3234.58; interese după capitalele elocate cor. 155.04; venit extraordinar cor. 1. În total 3458.62, ear' cheltuielile au fost următoarele: ajutore după 16 casuri de moarte cor. 1825; remunerația portărelui cor. 140; chiria localului cor. 60; competențele directorului, secretarului și ale casarului cor. 240. În total cor. 2265.

Fondul „Asilului” ajuns în 1903 la cifra de cor. 878.05, a avut următoarele venit: competențele directorului *P. Lucuța*, dăruite, cor. 64; competențele secretarului *Victor Tordășianu*, dăruite cor. 48; 10% detrageri din ajutorele după casurile de moarte cor. 182.50; interese după depuneri cor. 25.39. În total cor. 319.89.

Averea totală a reuniunii și a fondului „Asilului” s'a arătat în cele de sus. Aci ne mărginim a constata, că averea reuniunii în 1903 a crescut cu cor. 1185.28, ear' cea a fondului „Asilului” cu cor. 319.34, sau în total cu cor. 1504.62.

Făcendun-ne acest raport, nu putem lăsa neamintit cazul trist al trecerii la cele vecinice a mult încercatului vrednic bărbat al națiunii noastre, a în veei neuitatului membru în direcțiune *Dr. D. P. Barcianu*, fost referent școlar, întâmplat la 16 Februarie anul trecut, scurt timp după ultima noastră adunare generală și înainte de a se împlini un an de la moartea de pie memorie soției sale *Silvia n. Olteanu*, fostă și ea membru al reuniunii noastre. Din acest trist eveniment direcțiunea a arborat drapelul negru pe localul reun. unii, a esprimat condolențe neconsolatei familii și a luat parte la înmormântare.

La rândul seu ne vom permite respectuoasă rugare, ca onorabila adunare generală să binevoască a îndeplini postul devenit astfel în vacanță cum și postul al doilea de membru în direcțiune, ajuns în vacanță în urma demisiei colegului nostru *Constantin Dimian*, fost paroch în Sibiu și actual protopresbiter al tractului Treiscaune, demisie necesitată de schimbarea domiciliului.

De încheiere constatăm cu satisfacție, că reuniunea soră din Rășinari, înființată la inițiativa și stăruința mult regretatului *Aleman Galea*, fost învățătoriu acolo, mutat din această lume înainte de a-și fi vădut dorința realizată, și cu concursul secretarului nostru, și-a început în cursul anului trecut activitatea bine-făcătoare.

Pe baza celor premise, onorabila adunare generală să binevoiască:

1. a lua raportul general la cunoștință;
2. a aproba raționinile anului 1903 și a vota direcțiunei absoluturiu;
3. a esprima condolențe pentru membrii răposati;
4. a pune la cale întregirea celor două posturi vacante din direcțiune, și
5. a lua măsuri pentru autenticarea protocolului adunării generale.

Din ședința direcțiunei „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu”, ținută la 24 Ianuarie 1904.

President: *Pantaleon Lucuța* director. Vic. *Tordășianu* secretariu.

Dănd în cele de sus raportul general al reuniunii, aci ne mărginim a constata, că adunarea generală, ținută Vineri în 30 Ianuarie c., a fost nou privilegiu de a vedé la un loc și la comună lucrare pe inteligentul, pe meseriașul și pe țeranul nostru, lucru, ce a fost conșemat de înainteturii acestei instituțiuni de binefacere de la înființarea ei. Averea frumoasă de care dispune acest tânăr așezământ, fondul „Asilului”, îngrijirea dată

de direcțiune la astrucarea rămășițelor pământului și a câtorva din membrii răposai, străini în Sibiu și lipsiți și de rude și de avere, dar' mai pe sus de toate însemnatele ajutoare bănești, îmbiate în cele mai critice și arătoarele împrejurări moștenitorilor iubitelor răposai, membri ai reuniunii, sunt tot atâtea dovezi despre rolul însemnat, ce reuniunea îl are în societatea noastră și despre felul cum cărmăcii ei îndeplinesc acest rol.

Directorul reuniunii, dl. P. Lucuța, deschizând prin cuvinte calde și bineșimțite adunarea generală, roga numărul auditorilor să se adune cu bunăvoință datele, ce mărturisesc despre munca îndeplinită de direcțiune în 1903. Secretariul Victor Tordășianu citește raportul general, pe care adunarea îl ia la cunoștință.

Pentru socotilele reuniunii, revăzute de comisiunea de revizuire a adunării, constătoare din d-ii: Pavel Cotoș și Lazar Negrilă, se da direcțiunii absolutului; totodată adunarea exprimă mulțumita și recunoștința sa directorului P. Luța și secretarului Victor Tordășianu, pentru renunțarea repetată la competențele lor în favoarea fondului „Asilului”, ajuns în scurt timp la suma de aproape 900 cor. După ce adunarea exprimă condoleanțe pentru membrii răposai, alege cu unanimitate la locurile devenite vacante în direcțiune, anume în urma repausului mult regretatului membru în direcțiune Dr. D. P. Barciaru și în urma renunțării părintelui protopresbiter Constantin Dimian din Brețcu, pe d-ii: Dr. P. Șpan, profesor seminarial și Ioșif Enescu, paroh în suburbiul de jos, cărora li se dă privilegiu a concura la bunăstarea și înflorirea acestui neprețuit și folositor așezământ. Autenticarea sumariului adunării s'a încredințat d-ului Iul. Bardossy și P. Cotoș.

Directorul P. Lucuța mulțumind pentru conlucrare și dorind celor prezenți viață îndelungată pentru a putea lucra și pe mai departe la realizarea scopurilor umanitare urmărite de reuniune — declară adunarea generală închisă.

„Dzeu vede”.

PARTEA LITERARĂ.

Filosoful Kant.

Conferință ținută de Dr. Vasile Bologa în sala palatului comitatens, în 14 Februarie 1904.

În nordul Germaniei, la Königsberg, s'au desfășurat în zilele acestea (12—14 Febr. 1904) solemne festivități, pentru serbarea aniversării centenare de la moartea genialului filosof Emanuel Kant, unul dintre rarile născuți ai genului omenesc.

Din acest incident inițiatorii prelegerilor publice ne-am ținut datori Onoratalui nostru public a-i servi după putință cu orientare și cu privire la acest lucifer de pe orizontul literaturii universale, asupra căruia se îndreaptă astăzi privirile lumii culte.

Iată motivul pentru care sunt la acest loc. Voi urma deci după scriitorii competenți, să arăt mai întâi viața și personalitatea acestui înțelept, apoi sistemul său de filosofie.

*

Viața lui Kant a fost una din cele mai sene. Liniștită și simplă, până la monotonia. Unii îl asemănă cu rîurile mari ale Germaniei, când acestea ajung în șesul estins și străbat înainte fără nici o pedecă, scobindu-și alvia din ce mai adâncă și mai lată.

Și pare un joc al sorții, că în viața filosofilor din timpul mai nou găsim zăgăzită însăși sîrta filosofiei. Antecesorii lui Kant în era de dezvoltare a filosofiei, au o viață plină de sgudui și suferințe; gônă și torturi este partea lor. Giordano Bruno (1551—1600) d. e. e persecutat până la moarte și se sfîrșește ars, pe rug, ca jertfă a inquisiției ignorante și imorale, pentru că a fost cel dintâiu, care a recunoscut sistemul planetar al lui Copernic (1473—1543). Descartes (1596—1650) colindă Europa întrăgă, pentru ca neobservat să se izoleze de lume ca un pustnic. Spinoza (1632—1677) duce o viață plină de suferințe, lupte și abnegațiune. Leibnitz (1645—1716) organizează chestiunile politice și religioase ale Europei și când mîre n'are un singur om care să-l însoțească în cea de pe urmă cale. Ear' filosofii englezi, începînd de la Bacon de Verulam (1561—1626), sunt răpiți în vârtejul și sbuciumul vieții politice a țerei lor.

Kant face excepție. El de la început trăiește numai pentru știința sa. Operele lui sunt singurele momente marcate în viața sa și prin el ajunge filosofia vîrstă bărbăției.

*

S'a născut în 12 Aprilie 1724 în Königsberg, vechia capitală a Prusiei. Oraș cu port de mare, ce a exercitat bună impresiune asupra

desvoltării lui spirituale. Spune el, că n'copilărie de multe ori sta perdut ore întregi cu privirea fixată asupra uriașelor corăbii engleze sau holandeze, ce ancorau aproape de casa părinților săi. Așa s'a deșteptat într'însul dorul de știință, de cunoștința de omeni, de lume și de popore. Cu toate acestea el nici odată n'a călătorit peste hotarele orașului său natal. Pentru că în tinerețe era lipsit de mijloace; ear' mai târziu absorbit de operele sale mărețe, pe lângă aceea era de constituție delicată. Descrierile de călătorii însă i-au fost totdeauna cea mai plăcută lectură. O distracție ușoară, după oboseala meditațiilor profunde.

Străbunii săi au fost din Scoția. Din această împrejurare se explică predilecția lui pentru literatura engleză. La început și numele și l' scria cu litera C din alfabetul latin. Și numai pentru că unii îl cetiau Czent în loc de Kant, a adoptat litera corespunzătoare din alfabetul gotic.

Tatăl său a fost măestru șelariu. Cu măestria însă nu a dus-o departe, dar' totă lumea îl cunoștea ca om vrednic și de caracter.

Mamă-sa a fost: Regina Anna n. Reuter. A avut 11 copii, între cari Kant al patrulea. În sinul acestei sermane case părintești a primit o îngrijită educațiune, în cât mai târziu când a ajuns învățător privat în familia unui Conte, consternat odată de cele espierate în familia Contelui, a observat, că el s'a împărțat de o educație mai bună în casa sa părintească.

Părinții săi erau aderenți ai pietismului, spirit ce a nobilitat nu numai convingerea lor religioasă, dar' întreaga lor ființă și viață. Pe la începutul vîrului al 18-lea era în florie acest spirit în Germania și cu efect salutar asupra vieții familiare. Din asemenea familii a ieșit un Herder, Schiller ș. a.

În acest spirit s'înălțau și părinții lui Kant. Adevărați creștini, purtând cu respectare greutățile ca și binele vieții. Nimic nu tulbura liniștea casei lor. Și acest exemplu a lăsat urme adânci în inima tinărului ingenu. Odată s'au certat măestrii șelari cu cei corelari pentru drepturile și privilegiile lor. Din această certă tatăl lui Kant a avut să sufere multe necazuri și pagube. Și cu toate acestea, de câte ori în familie venia vorba despre această afacere, părinții săi vorbeau cu multă prevenire și cruțare despre dușmanii lor, avînd totă încrederea în providința cerească. Acest exemplu bun, spune Kant, nu l'a putut uita viața întregă. Dovadă de puterea extraordinară educativă, ce au exemplele bune din casa părintească.

Așa a fost crescut Kant în spirit adevărat creștinesc, ce nu l'a părăsit până la ultima sa răsuflare. A rămas totdeauna senin, liniștit, iubitor de pace și cu simțul datorinței până la mormînt.

Pe mamă-sa o iubea cu nespusă căldură. Îi și semăna mult. Se spune, că mamă-sa avea o mică surpătură la piept, el până și acesta i-a moștenit-o. Mamă înțeleptă, avea bunul obicei, că lua cu sine băiatul la câmp, la pădure, și-i explica frumusețile și fenomenele naturii, ca tot atâtea lucruri ce preamăresc pe Dzeu. Și nu odată se întempla, că ingeniosul băiat punea întrebări mamei sale, cărora ea nu mai putea răspunde. Dar' în curînd s'a schimbat raportul, căci talentatul băiat făcea progrese uimitoare și începea să explice el mamei sale fenomenele naturii. Durere, că în vîrsta de 14 ani a pierdut pe mamă-sa, pe îngerul său păzitor.

În adevăr e un secret încă al naturii, nepătruns de mintea omenescă, ce și cât moștenim de la părinții noștri sufletește și trupește. În genere e însă constat, că spirite și caractere alese, îndeobște au avut parte de mame vrednice. Așa și Kant. Nici-când nu voiu uita pe mamă-mea, zicea adese-ori prietenilor săi, ea a nutrit în mine simburile binelui, ea a mlădiat inima mea făcîndu-o simțitoare și perceptibilă pentru impresiunile naturii, ea a deșteptat și îmbogățit cunoștințele mele, și influința învățăturilor ei binefăcătoare mi-a rămas pentru totă viața.

Și învățămîntul gimnazial l'a început sub conducerea mamei sale în „Collegium Fridericianum” din Königsberg, ce era sub conducerea pietistului Francisc Schultz. Acesta cunoșea talentul lui Kant și ajutarea părinții pe sub mînă ca să-l potă ține la școală. Terminînd studiile gimnaziale, după statul

profesorului său Schultz, s'a înscris la universitate în facultatea teologică, care pe atunci era una cu cea filosofică. Atunci peste tot erau numai trei facultăți, teologia împreună cu filosofia, apoi jura și medicina. Ca elev nu era dintră aceia cari se îndeustesc cu cele auzite de la catedră. Pururea scruta și amplifică pe cale privată, cum fac toți elevii de spirit.

Când a terminat studiile universitare, perdî și pe bătrînul său tată. În urma acesteia s'a angajat ca învățătoriu privat în căteva familii distinse, cu cari el a ținut relații de preținie până la moarte. Și 9 ani a rămas învățătoriu privat, în care timp a făcut cele mai încordate studii. Ear' când a început să se lea de publicitate, l'au înstituit docent privat la universitatea din Königsberg.

Ca profesor de universitate era omul perfecte esactități. Nu cunoștea de cât catedra, meditațiile și preumblările obligate. În acestea era atât de punctual, după timp și după loc, în cât devenise adevărat orologiu pentru contemporanii săi. Mulți ziceau: nu pôte fi încă ora cutare, deore-ce Kant n'a trecut încă pe aici!

Nu mai odată în viață a întrerupt preumblarea sa 3 zile. Când a primit opul pedagogic „Emil” al lui Rousseau. Lectura acestuia l'a emoționat și absorbit cu desăvîșire, că 3 zile întrerupse preumblarea obligată. Și nu e mirare, că acest op produsese adevărată revoluție în lumea învățătorilor. Sub efectul primei impresii opul a și fost confiscat și ars, căreia era să-i urmeze și autorul de nu scăpa în străinătate.

La catedră nu iubea forma oratorică, nici lecțiile măsurate cu circinul. Îi plăcea să creeze și în cursul prelegerilor. Și a spus-o verde elevilor săi, că de la el nu vor învăța filosofie, ci a filosofa, nu vor învăța cugete, ci a cugeta. Pentru aceea prefera predarea liberă, forma conversației, presărată cu glume, umor și anecdote chiar, bine înțelese, instructive și nu în doi peri.

Mai adînc efect producea cu lecțiile de morală, cu cari viața lui cadra în toate. Ear' la predarea lor un foc ceresc înviora fața sa și elevii cutremurați și cuprinși de admirație ascultau și sorbiau cuvintele de pe buzele lui.

Acasta o mărturisesc elevii săi: poetul Herder, Jackmann ș. a. în terminii cei mai elogiși.

Ear' prin operele tipărite a atras asupra sa atenția întregii Europe. Nespus efect a exercitat asupra contemporanilor, mai ales prin operele sale morale. Mulți îl asemănă cu Christos, în cât se tulbură modestul bărbat, când aude și observă, că el nu face altceva de cât explică după putință pe Iisus Christos. Alții îl numesc al doilea Mesia și peregrinăază cu grămada la Königsberg, ca să vadă pe genialul bărbat.

Filosofia lui răsună pretutindeni. Goethe, Humboldt, Schiller, aprofundază studiul noului sistem. Ear' Jean Paul în entuziasmul său pentru Kant exclamă, că el nu e lumina pămîntului, ci un întreg sistem solar strălucit.

Omenii mai naivi se adresau lui Kant, ca unui Mîntuitor. O copilă tîneră, ce fusese pețită, mai apoi părăsită, iată ce epistolă i-a adresat:

Mărite Kant! Cătră tine grăesc ca un eucenic cătră Dzeu, și te rog pentru ajutor, mîngăiere sau osîndă.

Motivele tale pentru viața viitoare m'au satisfăcut și pentru aceea scap cătră tine. Pentru viața acasta însă n'am găsit nimic, ce ar pute să-mi suplinască comora pierdută. Am iubit pe cineva, care mi-a fost tot ce e mai scump pe pămînt și pentru el singur am trăit.

Dar' am ofensat pe acest bărbat prin îndelungata mea minciună ce acum i-am descoperit. Pentru caracterul meu n-a fost nimic atîngător în acasta și n'am să tînuiesc în viață-mi nici un păcat. Pentru el însă minciuna mea a fost de ajuns, ca să-mi detragă amorul.

Om onest, nu-mi detrage pretenia; dar' acel sentiment intern, acel „nu știu ce și nu știu cum”, ce ne-a unit până acum, nu mai există! Mi-se rupe inima în bucăți! Și de nu cetiam operele tale, de sigur făceam sfîrșit violent teoriei mele. Dar' acum mă rețin deducția teoriei tale, că nu-i erlat să mor pentru suferințele vieții, ci trebuie să trăiesc pentru existența mea. Inchipue-te în poziția mea și mîngăie-mă, ori mă osîndește.

Am cetit metafisica moralei tale, cu imperativul categoric, și nu-mi ajută nimic. Mă părăsește mintea, când am cea mai mare trebuință de ea. Răspunde-mi, te rog, altcum însuși nu ești în stare să lucrezi după imperativul ce dai. — Adresa mea: Maria — Karintha, Klagenfurt.

Kant a răspuns tinerei copile, și să crede a o fi liniștit, căci ea recreată, prin o epistolă din 1794 îi preciza că l' va cerceta dimpreună cu fratele său.

Pentru a ilustra mai intensiv înalta venerație, ce contemporanii aduceau acestui geniu, amintesc încă următorul fapt.

Când a murit Kant, în 12 Febr. 1804 în vîrstă de 80 de ani, l-au ținut pe catafalc din 12—28 Februarie, pentru că peregrina lumea din toate părțile, ca să mai vadă odată resturile pămîntești ale acestui geniu extraordinar. Și numai după 16 zile i-au astrucat osemintele într'una din boltiturile universității din Königsberg, unde se păstrează până astăzi și fuseră în zilele aceste centenare acoperite cu nesfârșite cununi.

Și să mai amintesc o singură nuanță din personalitatea acestui înțelept.

În conveniri sociale și în conversație era de un simț nobil, jingăș și simpatic, gata pururea spre serviciu. Față de oșpeții săi era cu cea mai mare prevenire. Îi invita adeseori la masa sa, după ce se aranjase în casă proprie, căci pentru el era o recreație să prînzască în societate. Rupea pentru fie-care oșpe câte un trandafir din grădina sa, și stîrcea de bucatele ce i plac fie-căruia, în cât toți se simțiau foarte bine în casa lui.

Iar' la masă conversa cu spirit despre toate cestiunile. Nici odată însă despre operele sau filosofia sa. Încunajura lucrurile abstracte și conducea conversația cu adevărată măiestrie. Da rost fie-căruia să ajungă la vorbă. Și prin obiecțiuni de excepție, de îndoială etc. făcea conversația vială și plăcută. Nu putea suferi omenii, cari răspund pururea cu stupidul: da! El era vesel și prin observări de spirit și anecdote caracteristice răpia societatea cu sine. În cât de la masa sa toți se depărtau satisfăcuți și mai bogăți în cunoștințe și idei nouă. Unii i-au și prelucrat aceste întrețineri sociale, întocmai ca studenții prelegerile de universitate.

Damelor era foarte simpatic. Și nu se știe cum de a rămas necăsătorit, căci vorbea cu multă stimă despre femei. O singură observare li-a făcut, că prea sunt cuprinse de pofta de a domina.

Îi plăcea să converseze cu damele, în deosebi despre lucruri din economia de casă. Și cu atîta pricepere vorbea despre arta de a ferbi și pregăti bucatele, în cât pretenul său Hippel i-a făcut odată observarea hazlie, că el de sigur va scrie și Critica bucătăriei.

Între dame însă și-a găsit și el odată omul. Întrebînd, după obiceiul său, cum se pregătesc cutare bucate, o damă s'a aprins și i-a făcut observarea: În adevăr, iubite Dle Profesor, dta vorbești cu noi, încât se pare că ne consideri numai de bucătărease!

În urma acesteia a început Kant să explice cu atîta fineț importanța artei de a ferbi și pregăti bucatele, încât după-aceia fiecare damă doria să fie considerată de-o atare economă inteligentă și conștientă.

Așa știa să se facă plăcut și instructiv și n' viața socială, cel ce în domeniul filosofiei provocase adevărată revoluție. Precât era de profund în meditațiile sale, pe atît de plăcut era în societate.

*

Dând prin acestea tabloul vieții și personalității acestui înțelept, fără îndoială instructiv în multe privințe pentru toate generațiile, trec cu permisiunea dv. să prind în linii cât mai generale și sistemul său de filosofie.

(Va urma).

Posta redacțiunii.

D-ului I. D. în Ș. „Fapta creștinăscă” nu a sosit la noi. Trimite a doua-ori.

N. Gl. „Avisul” nu se publică. Prin publicarea lui nu folosești nimic cauzei.

L. I. în H. Comentarea listei nu se publică. „Cel ce dă, lui își dă”, ear' dacă respectivul nu a dat nimic, conștiinței lui proprii va răspunde.

Teatrul orașenesc.

Mercuri (17 Febr.): „Gewalt u. Recht”, comedie în 5 acte.

Nr. 2—1904 Tip.

[36] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de
conducătoriu

în **Librăria arhiepiscopale din Sibiu** se publică prin acesta concurs.

Reflecții la acest post se-și înainteză ofertele, cari vor avea să conțină și condițiile de salariu, la Comisiunea administrativă a tipografiei arhiepiscopale până cel mult 15/28 Martie a. c.

La apel sunt a se alătura:

1. Atestat de botez.
2. Atestate de calificare, eventual alte documente.

Sibiu, din ședința comisiei administrative a tipografiei arhiepiscopale, ținută la 28 Ianuarie (10 Februarie) 1904.

Nr. 484/1904.

[34] 1—1

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **veternar** orășenesc devenit vacant la magistratul din Szászsebes se scrie concurs cu termen până în 4 Martie a. c. Reflecții la acest post împreună cu salariu anual de 900 cor. și încasarea taxelor pentru vizitațiunea de carne în sumă de circa 800 corone, au a-și înainta rugărilor ajustate cu atestatul de botez, documentul de calificare și întrucât au mai ocupat vre-un post — cu atestatul de serviciu până cel mult în termenul sus indicat magistratului orășenesc din Szászsebes.

Szászsebes, în 9 Februarie 1904.

Magistratul.

Nr. 242/1903.

[33] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de **paroh** în comuna bisericească de clasa a III-a **Gârda-de-jos** cu filia **Neagra de sus**, protopresbiteratul Câmpenilor, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele sunt cele cuprinse în cota B. pentru întregirea dotațiunii preoțești.

Doritorii a ocupa acest post se trimit cererile concursuale cu documentele necesare la subscrisul în termenul convenit și a se prezenta înainte de alegere la biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Câmpeni, 17 Octombrie 1903.

Romul Furdul
protopresbiter.

Nr. 88 1904.

[21] 3—3

Concurs

Pentru întregirea vacantei parohiei **Șpálnaca** (lângă Murș-Uioara), protopresbiteratul Târnava, prin acesta se publică a doua-oră concurs cu termen de treizeci zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat, fiind o frumășă porțiune canonică și comasată.

Concurenții își pot lua informații de la oficiul protopresbiterat subsemnat.

Cererile de concurs au să se așternă instruite conform normelor în vigoare până la termenul indicat subsemnatului oficiu prot. (u. p. Küküllővár), având petenții a se prezenta poporului în biserică pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Cetatea-de-baltă, 16 Ianuarie 1904.

În conțelegere cu comitetul parohial respectiv — Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Târnava.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 22 1904.

[28] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia **Dridif**, protopresbiteratul Făgărașului, prin acesta se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Tel. Rom.”

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Reflecții la acest post au a-și așterne cererile lor, instruite conform normelor din vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul indicat.

Făgăraș, 27 Ianuarie 1904.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Iuliu Dan, prot.

Candidat de avocat

cunoscător perfect al limbii magiare și române află aplicare în cancelaria advocațională a lui Dr. Mátyás Lázár, Sibiu, str. urezului 11.

(31) 2—3

La Librăria Tipografiei
Archiepiscopale se află de vânzare:

Ziariul unui Pierde-Vară, de George

Coșbuc „ 2—

Iisus Christos cu cuvintele santei scripturi, de Dr. Petru Barbu „ 2-50

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Cuvinte adevărate, de N. Iorga „ 2-50

Drumuri și orașe din România, de N. Iorga „ 2-50

Geniu Pustiu, roman original inedit, de Mihail Eminescu „ 2—

plus 20 fil. porto postal.

Sudorea picioarelor

se vindecă radical prin folosirea pravului

„universal antisudoric“

din farmacia la „ursul negru“ a lui

Guido Fabritius

Sibiu.

Să se folosescă numai numitul prav!

Spriginiți industria română!

Zilnic

Unt prospăt

de Poiana, prima calitate.

Industrie românească!

Se află de vânzare la

[28] 2—6

„Concordia“

societate comercială pe acții în Sibiu.

Spriginiți industria română!

Redactor prov. Dr. George Proca.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secrete

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se
aparat vindecă bôle

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest
vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa pozei de mâncare, răceală la mână și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurșe din toate părțile lumii cari prefuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deosece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
colțul strada Kálmán.

„PARSIMONIA“

instituit de credit și de economii, societate pe acțiuni, în Bran.

Convocare

la

a IX-a adunare generală

a institutului de credit și economii, societate pe acțiuni „PARSIMONIA” în Bran, ce se va ține Joi în 10 Martie 1904 n. la 10 ore înainte de amiază în localul institutului, la care sunt invitați toți acționarii a se prezenta în sensul §-lui 20 din statutele institutului.

Obiectele de deliberare sunt următoarele:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere;
2. Statorirea bilanțului și a împărțirii profitului;
3. Alegerea a câte doi membri în direcțiune și comitetul de supraveghiere;
4. Alte propuneri eventuale.

Bran, în 11 Februarie 1904.

Din însărcinarea direcțiunii:

I. cav. de Pușcariu
presidentul societății.

Active

Bilanț cu 31 Decembre 1903.

Pasive.

	Cor. fil.		Cor. fil.
Cassa în număr	5,548-54	Capital acționar încurs	113,236-16
Cambii escomptate	419,612-42	Depuneri spre fructificare	308,257-77
Credite personale	19,534—	Cambii reescomptate	3,999 —
Mobilier	579 12	Interese transitorii pro 1904	7,951-24
20% amortisare	115-80	Fondul de rezervă	18,631 75
Pro diverse	420—	Deposite	91-16
Conturi curente	9,800—	Profit curat	13,211 20
Bonuri	10,000—		
	465,378-28		465,378 28

Debit.

Profit și pierderi.

Credit.

	Cor. fil.		Cor. fil.
Interese pentru depuneri	15,498 44	Interese de la cambii și oblig.	34,395-17
Spese diferite	1,236-78	Provisiune	2,291-80
Salarii	1,965—	Competințe de timbru	1-87
Perdere	280—	Diferite	10—
Contribuțiune:			
a) erarială	2,066-07		
b) după depuneri	1,556-80		
c) comunală, comita-			
tensă	632-29		
d) de drum	136-46		
Amortisarea mobilierului	115-80		
Profit curat	13,211-20		
	36,698-84		36 698 84

Bran, 31 Decembre 1903.

Direcțiunea:

Anton Pușcariu m. p.

Ioan cav. de Pușcariu m. p.

presid. direcț.

Ilarion Reit m. p.

Miron Tătoiu m. p.

Axente Moșoiu m. p.

contabil.

cassariu.

dir. esec.

Ioan Cențu m. p.

Georgiu Enescu m. p.

Nicolae Reit m. p.

Iacob Popa m. p.

G. Tișca m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente, și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare ale societății, ținute în bună ordine, le-am găsit în consonanță cu aceleași și esact.

Bran, 11 Februarie 1904.

Nicolae Garoiu m. p.

Leontin Pușcariu m. p.

president.

vicepresident.

Georgiu Babeș m. p.

Nicolae Runcan m. p.

Ioșif Enescu m. p.

Editura și tipăriul Tipografiei arhiepiscopale.